

ΜΟΝΟΝ Η ΕΜΠΡΑΞΙΑ, Η ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ ΚΑΙ Η ΙΔΙΟΤΕΛΕΙΑ ΜΑΣ ΔΥΝΑΝΤΑΙ ΝΑ ΑΠΕΙΛΗΣΟΥΝ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛΙΔΟΣ

Θερμίαν να επιτίθενται ατιμωρηταί κατά των μοχθόντων εις επανόρθωσιν δσων αύτοί ασφαλώς διέπραξαν. Ίδωμεν λοιπόν πώς έχουσι τα πράγματα βασιζόμενοι επί κειμένων έπισήμων εις τρόπον ώστε να μη εινε εύχερης ή άμφοιβήτης αύτών.

Κατά την Πρωτανικήν Έκθεσιν επί των πεπραγμένων του άκαδημεικού έτους 1931-1932 (σελίς 13 και έπείκει να) το κράτος ώφειλε διά νόμου να άναγράψη εις τον προϋπολογισμόν αύτου έτησίως ποσόν τουλάχιστον πέντε εκατομμυρίων ως έπιχορήγησιν του Πανεπιστημίου διά την πρώτην πενταετίαν. ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΥΤΗΝ ΠΡΥΤΑΝΙΚΗΝ ΕΚΘΕΣΙΝ ΤΟ ΠΟΣΟΝ ΤΟΥΤΟ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΡΗΤΗΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΕΠΙΤΑΓΗΝ ΟΥΔΕΠΟΤΕ ΑΝΕΓΡΑΦΗ ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΝ. ΚΑΙ ΔΙΑ ΜΕΝ ΤΗΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΝ ΤΟΥ Έτους 1931-1932 συμπύκτουσαν κυρίως ειπερως το πρώτον άκαδημεικόν έτος άποφύκει ή δικαιολογία, βάσιμος δέ και έπείκει ότι έχαρακτηρίζετο από γενικά ανύστηροτάτων οικονομικών, ότι άπέτελει είδος έκκαθάρσεως του άκαδημεικού της δικτατορίας παρελθόντος, ότι τέλος άπέτελει χρήσιν δοκιμίου. Αλλά τι να είπη κανείς δια την διαχείρισιν των Φιλελευθέρων, την πραγματοποιήσαντες άνωθέντα περιουσιματα συμπροσέμμενα εις άνω των δύομισιν δισεκατομμυρίων δραχμών και διαρκέσαντες επί τέσσαρα ολόκληρα έτη. Τι είδους ένδιαφέρον ήτο αύτό ότεν τα δύομισιν δισεκατομμύρια διεκρίθεντο - καλώς ή κακώς - άλλη υπόθεσις; και μόνον διά το Πανεπιστήμιον της Θεσσαλονίκης δέν κατωρ-άφη να έξοικονομηθούν τα ψυχία τα όποια κατ' ανστήραν επαναλαμβάνω του νόμου επιταγήν υπόχρεως ήτο ή Κυβέρνησις να άναγράψη έτησίως εις τον προϋπολογισμόν του κράτους; Αλλά ή στοργή των Φιλελευθέρων προς το Πανεπιστήμιον δέν περιωρίσθη εις μόνον τούτο. Κατά την Ιδίαν πρωτανικήν έκθεσιν, κατόπιν έπιμόνων της Κυβερνήσεως συστάσεων ύπεχρεώθη το Πανεπιστήμιον να διαθέσθι το μέγιστον μέρος της χρηματικής του περιουσίας προς αγοράν ύπερτιμημένων μετοχών της Τραπεζής της Ελλάδος, ΕΚ ΤΗΣ ΥΠΟΤΙΜΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΠΟΛΛΑ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΖΗΜΙΟΥΤΑΙ ΝΥΝ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ. Θα έπίστευέ τις ότι ταύτα θα ήσαν άρεταί. Αλλ' ή πρωτανική έκθεσις έχει συνέχειαν, την οποίαν θα ήμαρτάνωμεν ασφαλώς έδν άπεκρύπταμεν άπο την δημοσίαν γνώμην. Αι έπιτηδεύον ένεργειών, άναγράφεται έν αύτῃ, των, προς προικοδότησιν του Λιμενικού Ταμείου Θεσσαλονίκης ένδιαφερομένων - άνάγκωσι Φιλελευθέρων παραγόντων - ύπερβιάσθη το ποσοστόν του εκ 3 0% τελωνιακού τέλους - το όποϊον σημειώτεον

νέπιστημιόν πόρον - προς όφελος του είρημένου ταμείου κατά 113 και πλέον. Έδέησε δέ να καταβληθώσιν εις τα σύντονοι ένεργειαί των πανεπιστημιακών άρχών ίνα επιταυχθῇ διά νέωτέρου νόμου, ή εις το άμέρισον έπιστροφή των πανεπιστημιακών δικαιωμάτων. Τέλος, δι' άποφύγεως της Κυβερνήσεως μέρος ούσιώδες των πανεπιστημιακών προσόδων έχορηγήθη ως είδος πρωτοχρονιάτικου μπουναμά εις τους δημοσίους ταμίας διά την άκόλουθον καταπαύσιν εις όγκον και πολύμοχθον εις προσπάθειαν έργασίαν των, ότι άπογράφον γραμμάτων μόν εισαγωγής διά τα παρά των τελωνίων καταβδόμενα αύτοίς διά λογαριασμόν του Πανεπιστημίου, έτερον δέ γραμμάτιον έξαγωγής διά την άποστολήν των ούτω κατατεθέντων, εις την Τραπεζάν της Ελλάδος. Αφηρέθησαν ούτω εκ του πανεπιστημιακού ταμείου περί τας 5 00, 000 δραχμαί, διά την εισπραξιν των όποίων το Πανεπιστήμιον άγωνιόει καταβάλλει προσπάθειάς.

Ταύτα έγινοντο κατά την περίοδον των παλαιών αγελάδων. Κατά την περίοδον, κατά την οποίαν, κατά την άσκήσιν παροιμίας, έδεναν τα σκυλιά ήτ τα λουκάνικα. Καί οι ταύτα διαπράξαντες έγείρονται ήδη κατήγοροι ήμών επί οικονομική έκκαταλείψει του Πανεπιστημίου. Ήμών, οι όποιοι κληρονόμοι χρεωκοπίας, ευρόντες τα ταμεία κενά και ύποχρεωθέντες, ίνα στηρίξωμεν τον εκ βάθρων κλονισθέντα, κρατικόν προϋπολογισμόν, να περικόπτωμεν τας δαπάνας, όχι όταν ήσαν περιτταί άλλ' όταν ήσαν και άναγκαίαι ούχι έμως έπείγουσαι, έσπεύσαμεν μόλις έπληροφορήθημεν την κρίσιμον του Πανεπιστημίου θέσιν, να διατάξωμεν την άναγραφην εις τον προϋπολογισμόν της έπιχορηγήσεως των πέντε εκατομμυρίων δραχμών, και πέραν τούτου να θέσωμεν εις την διάθεσιν του Πανεπιστημίου ύπέρ 600, 000 δραχμάς, όσαι έξητήθησαν παρ' ήμών, ίνα δυνηθῇ τούτο και άντεπεξέλθῃ εις την εκπλήρωσιν των ύποχρεώσεών του προς τους άπόρους φοιτητάς ήτοι να οργανώσῃ τα συστήματα αυτών, να παράσχη αύτοίς δωρεάν τ' άναγκαϊούτα βιβλία, να τους άπαλλάξῃ της καταβολής διδάκτρων και γενικώς να τους ένισχύσῃ κατά το δυνατόν.

Ο βορειοελλαδικός λαός εινε ήδη εις θέσιν να κρίνῃ.

Ήμεϊς θ' άποφύγωμεν πάντα χαρακτηρισμόν διότι και ό βαρύτερος άκόμη δέν θα έξήρκει ίνα πρεπόντως χαρακτηρίσῃ των κατηγόρων ήμών την πράξιν.

Υπολείπεται ήδη να έξετάσωμεν τας θεωρητικάς των παρατηρήσεις. Τούτα δέ θέλωμεν πράξει εις το δεύτερον ήμών άρθρον.

ΜΙΧ. Κ. ΚΥΡΚΟΣ

ΜΟΝΟΝ Η ΕΜΠΡΑΞΙΑ, Η ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ ΚΑΙ Η ΙΔΙΟΤΕΛΕΙΑ ΜΑΣ ΔΥΝΑΝΤΑΙ ΝΑ ΑΠΕΙΛΗΣΟΥΝ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

ΔΥΟ ΑΡΘΡΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΤΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ
ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΣ κ. ΜΙΧΑΗΛ Κ. ΚΥΡΚΟΥ

Β.

Ἐξήτασα χθὲς τὰς ἐναντίας τῆς Κυβερνήσεως ἡμῶν ἐκτεθευθείας μομφὰς ἐπὶ οἰκονομικῇ ἐγκαταλείψει τοῦ Πανεπιστημίου. Καὶ ἀπέδειξε ἐπὶ τῇ βύσει ἀνομιολογητέων στοιχείων, πόσον σαφὲς καὶ ὥλοισ ὑπῆρξεν.

Ἰδομεν ἤδη ποίαν ἀξίαν ἔχουν αἱ διατυπωθεῖσαι θεωρητικαὶ δόξαι περὶ τῆς ἀρτιότητος τοῦ Πανεπιστημίου συμπληρώσεως. Ὁ διατυπωθεὶς τὰς κρίσεις ἀρθρογράφος, τοὺς πρὸς τὰς γνώμας του ἀντιτιθε- μένους, καθ' ἡμᾶς ὀρθότατα, καθηγη- ταί τοῦ Πανεπιστημίου, ἐξαπατηρί- σεν ὡς ἀποτελοῦντας «κινδύνον ἐκ τῶν ἐνδον». Ἐνῶ κινδύνον διὰ τὸ Πανεπιστήμιον πραγματικῶν ἀποτε- λούν αἱ ἐξενεχθεῖσαι γνώμαι καὶ οἱ ταῦ- τας εἰς τὸν ἀρθρογράφον ὑποβαλλόν- τες. Ὁ τρόπος μάλιστα καθ' ὃν αὐ- ται διατυπώθησαν ὑπενθυμίζει τοὺς πληθυνθέντας, κατὰ τὴν τελευταίον καιρὸν, κενωδόξους οἰτινες ἀπέχυν- τι τοῦ χάριτος γραμμάς τινας χαρο- οντες παραστήσαντες εἴτα εἰς πολλα- πλάσις τοῦ κειμένου αἰτίας, ἀπὸ τὸν ἰσολογισμὸν τῆς βιβλιογραφίας, τοὺς τίτλους ἐξοργισάσαντες ἀντιμι- μέτων τὴν πρὸς τὰ γραμμάς ἀντι- τὸν ὅποιον μετ' ὅσον καὶ ἐν ἀποδείξει ὁ ἀναγνώστης ταλαιπωρεῖται, ἀποκρί- νηται ἀνευρῆ ἵνα ἐκπληρωθῇ ἡ τὸν κεχρηναῖος καὶ βαθεῖαν ἀποδείξωσιν αὐτοῖς περὶ τὸ θέμα ἐνταύθην καὶ γνώσιν. Τοιοῦτοι δ' ἀλλοῦς οὐκ ἀπο- βαλλόντες εἰς τὸν ἀρθρογράφον τὰς περὶ ὀργανώσεως τοῦ Πανεπιστημίου σκέψεις αὐτοῦ. Ἀλλὰ τί ἐπὶ τῇ ἀντι- ἀντικρίσει; Νὰ ἰδρῶν ἑαυτοῦ τῆς ἐκ- γονομικῆς ἐπιστημῆς σχολῆς κατὰ τὸ γερμανικὸν καὶ τὸ γαλλικὸν ὑπό- δείγμα. Ἐρωτᾷται, ἂν ἴσως οἱ σχέ- σιν οὐκ αὐτὰ καὶ ἡ Ἑλλάς πρὸς τὴν Γαλλίαν, τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς, ὡ- στε ὅτι ἐκτελεσθῇ ἐκεῖ νὰ εἴνε ἀ- παραίτητον καὶ παρ' ἡμῶν καὶ μάλιστα ἀναγκαῖον διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἰδικῶς μας Πανεπιστημίου;

Τὴν ἡσχίαν τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ ἀπό- ψews πληθυσμοῦ, ἀπὸ ἀπόψεως ἀνα- πτερώσεως τῆς ἀγροτικῆς τῆς οἰκονομί- ας, ἀπὸ ἀπόψεως ἀνομιᾶς πνευματικοῦ ἐπιπέδου τοῦ ἀγροτικοῦ τῆς πληθυ- σμοῦ πρὸς τὴν Γαλλίαν, τὴν Ἰταλίαν, τὴν Γερμανίαν, ὥστε νὰ ἐνδεικνύεται νὰ μεταφερθῶν τὰ ἐκεῖ ἰσχύοντα καὶ ἐνταῦθα ἢ δὲ μὴ, ἐν σπουδῇ μάλιστα, ἀπομιμήσις αὐτῶν νὰ ἀποτελῇ κινδύ- νον καθ' ὃν δέον νὰ τεθῶσιν ἐν ἐπι- φυλακῇ ἅπανται αἱ κοινωνικαὶ ἡμῶν δυνάμεις! β'. Ὑποτιθεμένου ὅτι ἀπο- φασίζεται ἡ ἰδρῶσις τῆς αὐτοτελοῦς ἀ- γρονομικῆς σχολῆς ἥτις μετὰ τοῦ ἐνι- ἀναγκασιτέρου! κτηνιατρικοῦ τμήμα- τος θὰ ἀποτελέσῃ τὴν πηγὴν πᾶ- σης διὰ τὸ Πανεπιστήμιον καὶ τὴν Μα- κεδονίαν εὐδαιμονίας καὶ τὸ δραστι- κὸν τὸν κατατρέχοντων αὐτῶν δυνά- μεων, ἐρωτᾷται πάλιν: ποῦ εἰνε οἱ ἐπιστήμι- ος οἰτινες καὶ λόγος οἱ ὑδῶν καὶ λόγος ἐρευνῶν καὶ λόγος μελετῶν νὰ κλη- θοῦν νὰ ἀνέλθουν εἰς τὴν πανεπιστη- μακὴν ἐδραν; Ποῦ εἰνε αἱ κεκρυμμέ- νος ὁ πνευματικὸς αὐτῶς θησαυρὸς τῶν ἀνδρῶν οἰτινες ἰσότημοι πρὸς ἡδὴ ἐν ἀνεργείᾳ καθηγητῶν τοῦ Πα- νεπιστημίου μας, ὧν οἱ πλείστοι πε- ριποιοῦν τιμὴν οὐκ μόνον εἰς αὐτὸ, ἀλ- λά καὶ εἰς τὴν πόλιν μας καὶ τὴν Μακε- δονίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα ὁλοκληρῶν; Ποῦ εἰνε καὶ δὲν τοὺς ὑπομιασθῆμεν καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς; Ποῦ εἰνε αἱ ἐρευνῶν τῶν, ποῦ εἰνε αἱ μελέται τῶν; Φανερὸν ὅτι τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν ἀ- πάζει πλὴν τῆς ἀνησχίας εἰς ἣν ἐ- νέβαλεν ἄγαθος τις ἰσως κυρίου,

Ἄλλ' ἐν τῇ περιπτώσει μόνον ἀγα- θός, τὸ τελευταῖον ἐνὸς ἐκ τῆς συν- τροφίας αὐτῶν τροπαίων, τὸ ὅποιον ὅμως ἐάν συνεχίζετο θὰ κατέληγεν εἰς πλήρη τοῦ Πανεπιστημίου ἡμῶν ἡδίκην ἀποσύνθεσιν.

Ἄλλ' ἀνεπαρτήτως καὶ ταύτων ἀκό- μη ἐρωτᾷται: α') Διατὶ ἡ Βόρειος Ἑλλάς δὲν θὰ ἐμερίμα διὰ τὴν ἡδι- κὴν ἐνίσχυσιν καὶ τὴν ἐξύφρσιν τῆς Νομικῆς τῆς Σχολῆς καὶ τῆς Φιλοσο- φικῆς τῆς Σχολῆς, εἰς ἃς φοιτοῦν τὸ πλείστον τῶν Μακεδόνων καὶ Θρακῶν φοιτητῶν καὶ εἰς τὰς ὁποίας καλλιερ- γοῦνται αἱ ἀληθινὰ ἐπιστήμαι; Διατὶ ἀκόμη δὲν θὰ ἐπεδίωκε τὴν συμπλή- ρωσιν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς, διὰ τῆς ἰδρύσεως Ἰατρικῆς Σχολῆς—ἐδάφους ἐπιστημονικοῦ γνωρίμου ἐπὶ τὸν τό- πον μας—ὅπου νὰ προσφερθῶν οἱ ἐξ ἴσου πολυπληθεῖς φοιτῆται μας καὶ ἡ ὁποία μὲ τὰς κλινικὰς τῆς, τὰς πι- στοποιητικὰς τῆς ἐγκαταστάσεως καὶ τὴν ὀργανισμὸν τῆς θὰ προσφέρων ἀνε- κτιστὴν εἰς ὁλοκληρὸν τὴν πάσχονσαν κοινωνίαν ἀναρρώσιν καὶ ἀντ' αὐτῶν θὰ προὔτεια τὴν ἰδρῶσιν σχολῶν ἀνα- πτήσιν, ἀναρρωσμένων νὰ φτωχίσωσιν καὶ νὰ μένουν εἰς τὸ περιθώριον καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς;

Ἀλλὰ θὰ μᾶς εἰποῦν: Δὲν φοβεῖ- σκε τὸν ἐπιστημονικὸν πληθωρισμὸν; Πλὴν μυστικῶς ἐγράφη καὶ ἐτονίσθη ὅτι ταῦτον δὲν δημιουργεῖ οὔτε ἐκ- τέρηται ἡ λειτουργία καὶ δευτέρου καὶ τρίτου τοῦ Πανεπιστημίου. Εἴνε οὐ- κὲς ἀνεύρεται μόνον τοῦ προτινόντος τῆς ἡμῶν συστήματος καὶ ἰδίᾳ τοῦ τρόπου καθ' ὃν λειτουργεῖ τὸ Πανε- πιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν. Εἴνε τόσον ἀπλοῦν τὸ πρᾶγμα ὥστε κοινοποιεῖν νὰ ἀποτελῇ πᾶσα αὐτοῦ βαρύνετρα δι- ερεῦνησις. Καὶ ἡδὴ ἐπὶ τὸ συμπέρα- σμα: Μέσα εἰς τὴν χαλάρωσιν τῶν πολιτικῶν συζητήσεων, τὴν συνήθη, λόγος τῆς ἐποχῆς ἦν διατρέχοντες, ὁ ἐκ Θεσσαλονικῆς πολιτευτῆς ἐχειρί- ζετο ἓνα θέμα, ἵνα εὐσχημῶς διαχε- τεύσῃ τὸ ἀφθόνως φαίνεται παρ' αὐ- τῷ συγκεντρωθὲν δηλητήριον κατὰ τῆς κυβερνήσεως σημερινῶν καταστά- σεως. Ἐξελέξατο τὸ Πανεπιστήμιον. Ἐάν δια τῶν ἀσότητων κατ' ἐντοὺς ἐπιθέσεων συνεκλονίζετο τοῦτο ἐκ βάθρων πρὸς ἀνυπολόγηστον τῆς Βο- ρεῖος Ἑλλάδος ζημίαν, διατὶ θὰ ἀνη- σχύουν οἱ ἀντίπαλοι τῆς Κυβερνή- σεως ἐφ' ὅσον οὐδὲ λιθάρσιον δὲν ἔ- χουν ἐπιθέσει εἰς τὸ ἀνεγειρόμενον μὲ τόσον ἐπίμοχθον προσπάθειαν οἰ- κωδόμημα; Εἰς αὐτοὺς εἴνε ἀρετὴ ἱκανοποίησις ἡ κομματικὴ τῶν πάν- των ἐκμετάλλευσις καὶ συγχρόνως ἡ προσώθησις τῶν ἐν τοῖς προδωλῶσις τῶν συνωμωμένων κενωδόξων. Ἀλλὰ κατὰ τὸν τρόπον αὐτῶν ὀφείλει νὰ ἐξεργασθῇ ἡ ὄψις τῆς κοινωνίας με- ρεῖς καὶ νὰ ἀντιτάξῃ ὁλοκληρῶν τὴν ἀντιφάσιν αὐτῆς. Τὸ Πανεπιστήμιον πρέπει νὰ ἀφελῇ ἐξω τοῦ κύκλου τῶν ζητημάτων τῶν δημιουργουμένων τὰς πολιτικὰς μεταξὺ ἡμῶν ἀντιθέσεις. Καὶ ἀκόμη, νὰ ἀφελθῶν οἱ σεμνοὶ ἐπι- στήμονες ἐλευθεροὶ εἰς τὴν φιλότιμον προσπάθειαν τὴν ὅποιαν καταβάλ- λουν νὰ στερεώσωσιν ἐπὶ ἀραγῶν θεμελίαν τὸ ἔργον τοῦ ὁποίου κατήρ- ξαντο. Ἐάν τὸ Πανεπιστήμιον κινδύ- νευθῇ δὲν θὰ κινδυνεύσῃ ἐξ ἄλλου λό- γου εἰμὴ μόνον ἐκ τῆς ἰδικῆς μας ἰδιοτελείας. Ἀπὸ τὸν κινδύνον αὐτὸν ἂς τὸ ἀπυλλάξῃ ἀγρυπνοῦσα ἡ παρω- τισμένη μερὶς τῆς βορειοελλαδικῆς δημοσίας γνώμης.

ΜΙΧ. Κ. ΚΥΡΚΟΣ

ἀποστολὴ τῆς Προνοίας

950 0/2
24 Ιουλίου 1934